

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXI (1)

No. (štev.) 45

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

8. novembra 1962

Vodilo slovenske mladine

Iz govora g. Jožeta Pozniča na X. mladinskem dnevu 4. XI. 1962 v Moronu

„V deseto leto smo se danes zbrali na pristavi, da tudi na zunaj pokažemo del življenja naših organizacij, obenem pa tudi na zunaj damo izraza uspehom, doseženim v tolikih letih požrtovalnega dela, ko sta pomagali članom iskati poti v zrelo samostojno življenje preko športa, kulturnega dela, zabave, zlasti pa z ideološko orientacijo.

Človek ni sam sebi merilo, ker ni absolutno bitje. Prav tako ni absolutna organizacija. Zato sta se naši organizaciji (Slovenska fantovska zveza in Slovenska dekliška organizacija, op. ur.) naslonili v svetovnonazorskem pogledu na zlasti dva resnična stebra, kažipota, po katerih naj se ravna naše delo: krščanstvo in slovenstvo.

V deželi, kjer živimo, še pred malo leti v povprečen pogovor ni zašel noben svetovnonazorski problem. Danes čutijo, da čas zori in da živimo v dobi odločitev, podobnih, kot so bile tiste, pred katerimi je stal naš narod pred leti. Večina nima jasnih pojmov in se oprijemlje bilk, ki pa, kot se izkaže, čisto niso trdno prirasle. Manjka ideološke formacije, ki bi vsakemu dala to, kar imenujemo svetovni nazor, merilo za presojanje lastnega ravnanja in dogodkov okrog sebe. Dolžnost SDO in SFZ je posredovati svojim članom tako merilo.

Zlasti dva svetovnonazorska tokova se danes okrog nas borita za človeka: materializem in obliki zastarelega liberalnega kapitalizma in pa borbeni komunizem, ki je navsezadnje le stari kapitalizem, to pot kapitalizem države, dognan do svojih zadnjih posledic. Na drugi strani stoji krščanstvo s svojim naukom o odrešenju. Tega sicer materializem zaničuje, pa se ga poslužuje, saj bi sicer kapitalist brez zapovedi težko branil svojo imovino, komunista pa, ki pravi, da so družbeni sistemi nujne stopnje v razvoju družbe in da je morala samo produkt danega gospodarskega sistema, bi kapitalistu težko očital izkoriščanje delavcev, ko bi ne hodil h krščanstvu po moralo na posodo.

Življenje ima smisel, če ima cilj. Čim lepšega, čim višjega. Cilj, ki je vreden dela, stremeljenj in boja. Cilj, ki bo v nas izpolnil praznoto, ki je zaradi njega v nas ustvarjena. Ko bi za resničnost krščanske vere ne bilo dokazov, bi nanjo lahko sklepali prav po tem, da se tako čudovito prilaga praznoti, ki v nas kliče po boljšem in lepšem.

Krščanstvo je temelj za naši organizaciji. Vera nam je tisto merilo, s katerim merimo svoja dejanja, jih uvrščamo med dobra in slaba, jih sprejemamo ali zavračamo. Vesela vera mora biti temelj za mlado življenje.

Drugi stebel, na katerem sloni delo naših organizacij, je slovenstvo. Nam je domovina zdaj narodnost, ki smo je prinesli s seboj, da jo rešimo pred brezoblično nivelacijo, v katero jo hoče stlačiti komunizem.

Najprej razlikujmo tu med narodnostjo in državljanstvom. Ni to isto, čeprav ju romanski narodi navadno ne ločijo. V ameriških deželah je skoraj nujen izhod poudarjati državljanstvo, ker so se države oblikovale prej kot narodno telo, saj se to zaradi stalnega dotoka naseljencev še vedno oblikuje. Naš narod je kot tak prej dozorel preden si je mogel dati državno obliko. Državljanstvo nalaga dolžnosti do države, v katero spadamo, niso pa, to vedno iste dolžnosti, ki nas vežejo na lasten narod in nas od njih tudi ne odvezujejo.

V svoj narod smo vraščeni z vezmi skupne krvi, skupnega jezika, skupne kulture, skupnega značaja. To so žive vezi, ki jih ne moremo trgati brez škode, in če jih zatremo, smo to storili brez koristi za kogarkoli, tudi za deželo, v kateri živimo, saj izkoreninjenec tudi ta ne potrebuje.

Čeprav narodnost ni absolutna dobrina, je vendar tako visoka, da zasluži, da jo z vsemi svojimi silami gojimo.

Nerešeno vprašanje

„Toda ofenzivo je treba vzdržati do konca.“ Tako smo prejšnji teden zaključili poročilo o razvoju dogodkov na Kubi, ki so jih sprožile ZDA z govorom predsednika Kennedyja v ponedeljek, 22. oktobra t. l.

Danes moremo zapisati: ofenziva se je razbiniila v hodnike poslopja ZN v New Yorku, se pravi, težišče dogodkov se je preneslo iz Washingtona zopet v organizacijo, v kateri sovjeti lahko po mili volji šarijo z veti. ZDA so danes v istem položaju, kakor so bile pred 22. oktobrom, kar tiče komunizma na Kubi in na ameriški celinii, Castro in z njim. Moskva pa na boljšem, saj imata od Kennedyja obljubljeni, da ZDA ne bodo izvedle invazije na otok. Za tako obljubo se izplača odpeljati tistih nekaj raket nazaj na varno v ZSSR, da bodo lahko uporabljene zopet kdaj pozneje za podobno burko.

Čim se je namreč vmešal v zadevo glavni tajnik ZN U Thant — spomnimo se, da ga je ZSSR po smrti Hammarškolda v Kongu brez pridržka odobrila na to mesto — je začel razvoj dogodkov v Karibskem morju Kennedyju uhajati iz rok. Hruščev je priložil takoj pograbil, da bi pridobil čas. Zaradi neodločnosti ZDA se mu je to seveda zopet posrečilo, poleg tega pa je zaigral še igro s Castrom kot neposlušnim satelitom. U Thant je odletel na Kubo na „pogajanja“, Hruščev je poslal v ZDA svojega strokovnjaka Mikojana in Kennedy je bil že prisiljen čakati in čakati, kako se bodo dogodki razvijali, ne, kako jih bo on vodil.

U Thant je bil v Havani dva dni. Kennedy je „velikodušno“ za ta dva dni dvignil blokado Kube. U Thant se je vrnil praznih rok iz Havane, ker je Castro zarohnel, da je Kuba suverena država in ne dovoljuje nobene kontrole na svojem ozemlju. Mikojan je v ZDA priletel, da bi povedal Kennedyju, da bo že on spravil Castra v red, toda predno je odletel na Kubo, je objavil, da se ZSSR popolnoma strinja s Castrovimi petimi točkami, ki jih je postavil kot pogoj za dovoljenje tujim opazovalcem na svojem ozemlju. Med temi je tudi zahteva po vrnitvi oporišča Guantánamo.

Kennedy je po vrnitvi U Thanta znova uvedel blokado. Prav tako je začel znova pošiljati izvidniška letala nad Kubo, da so fotografirala sovjetska oporišča. Iz fotografij so ugotovili, da so resnično začeli podirati raketne postavke, toda sovjeti so objavili, da bo minilo najmanj deset dni, predno bodo prišle na Kubo njihove ladje, da bodo mogle rakete odpeljati.

Mikojan se je s Castrom razgovarjal tri dni predno sta objavila, da je Castro pristal na inspekcijo svojega ozemlja, ki jo bo izvajal Mednarodni rdeči križ, ne pa za to postavljena komisija ZN, kakor sta se prvotno dogovorila Kennedy in Hruščev.

Mednarodni rdeči križ bo, tudi na to je Kennedy pristal, kontroliral sovjetske ladje na visokem morju, ameriške bojne ladje pa bodo pazile na sovjetsko ladjevje v vodah okoli Kube.

Postavil pa je Mednarodni rdeči križ

Ne bomo je gnali v pretirani nacionalizem, da bi zaničevali vse, kar ni naše, saj ljubezen do našega naroda ne temelji na tem, da bi mislili, da je najboljši, najbolj pameten, najbolj žilav, ampak, ker je naš, kakor tudi starše ljubimo zato, ker so prav naši starši, čeprav imajo napake. Ob spoznavanju tujih kultur se bomo bogatili, pa obenem ob primerjavi odkrivali resnično svojejske poteze lastne narodnosti.

Prav tako ne bomo zahajali v drugo skrajnost, ki jo omenja marksizem, ki hoče čudovito pestrost narodnosti stopiti na skupni imenovalec proletariata in napraviti svet, najbolj milo rečeno, vsaj neznansko enoličen in pust.

Tudi ne bomo ob tem lahkomišljni. Ne varajmo se! Kri ni voda! Če se tega v enoličen toku vsakdanjosti ne zavedamo vsak hip, se pa utegnemo znajti v najtežjih ali pa najlepših trenutkih svojega življenja pred spoznanjem, da smo kljub družbi osamel, da so naše korenine v zemlji, ki nas je rodila, da domovina ni le ob polnih lon-

cih; spoznali bomo, da naša duša čuti, poje, vriska in joka drugače in da nas zaradi tega čisto ne razumejo.

Prav je, da si tukaj nekoliko vest izprašamo: Ali res obvladamo svoj jezik, znamo brati in pisati slovensko, ali znamo v svojem jeziku izraziti svoje strokovno znanje? Znamo še po naše zapeti, povedati kaj mislimo in čutimo? Ali vsaj še slutimo veličino idealov, za katere so naši očeti in bratje šli pred malo leti polagali svoja življenja na oltar domovine. Ali pa vse te ideale že zaliva površnost in počasi polizimo na stopnjo veleumestne otopelosti?

To sta torej dva stebra, na katerih sloni delo naših organizacij. Dva kažipota za naše življenje. Naša vera kot najvišje, kar smo prejeli, in naša narodnost kot tisočletna dediščina. Ko hodimo po tujih cestah, naj nam smer daje naš zreli krščanski svetovni nazor, in ko sprejemamo kulturo drugih narodov, večajmo bogastvo slovenskega izročila in od njega dajajmo še drugim!

V ameriškem kongresu so se pojavile ostre kritike Kennedyjeve napol izvršene akcije. Senatorji in poslanci ugotavljajo, da so ZDA izgubile priložnost, kakršna bo težko kdaj zopet nastala: ves ameriški kontinent in Zahodna Evropa so odločno stale na strani Washingtona, v pripravljanju, da je prišel trenutek odločilnega naskoka proti komunizmu, in da bo ta naskok tudi izvršen. Toda prilika je zopet prešla in nekateri celo menijo, da je svobodni svet izgubil več, kakor pa ob ponesrečeni spomladanski invaziji na Kubo.

Kennedy se je samo za poldrugega minuta prikazal na ameriški televiziji in se skušal opravičiti za zamujeno priložnost z nejasno izjavo, da se z obljubo o nenapadnosti ZDA še niso zavezale. Da invazije ne bodo izvedle, če bodo kdaj ugotovile, da je Kuba zopet postala vojaško nevarna za ameriški kontinent.

Ostalo je nerešenih mnogo vprašanj: katere vrste raket bo ZSSR odpeljala nazaj, kaj bo s sovjetskimi reakcijskimi bombniki, ki prav tako kakor rakete nosijo atomske bombe, kaj bo s morebitnimi podzemskimi raketnimi skladišči, kdaj bo ZSSR znova poslala orožje na Kubo in končno najvažnejše vprašanje: kdaj in kako bo mogoče uničiti komunistični režim na Kubi.

V Venezueli so oblasti prijele glavne komunistične teroriste, ki so sodelovali pri napadu na petrolejske naprave v Maracaibo. Komunisti pa še vedno ne mirujejo in teroristična dejanja izvajajo kar naprej. V zadnjih dneh so n. pr. na več mestih poškodovali petrolejske cevovode. Oblast je objavila, da bo v nastopanju proti komunističnim prevratnikom neizprosna.

V Izraelu je bil že tretjič izvoljen za predsednika dosed. predsednik Izak Ben Zvi.

V Čilu so oblasti prišle na sled razpredenim komunističnim mrežam za prirejanje terorističnih aktov v zvezi s kubansko krizo. Policija je večino komunističnih teroristov spravila na varno.

Prvo ameriško orožje v Indiji

Po kratkem presledku so kitajski komunisti začeli pretekli ponedeljek z novo ofenzivo proti Indiji. Obstali so samo zato, da so lahko navozili nov vojni material na že zavzeto ozemlje in nagrmadili nove množice vojaštva. Smer njihovega napada jasno kaže proti rodovitni planjavi Assam, od koder se lahko razlijejo proti obali Indijskega oceana in tako dosežejo Maoce-tungov sen o kontoli nad malajskim polotokom Singapurjem. Od tam je nato samo za lučaj daleč do Indonezijskih otokov, Filipinov in do Avstralije. Forme za lahko mirno ostane v zaju na severu z vso ameriško mornarico, s katero je obdana.

Indijski predsednik Nehru je končno ugotovil, do je z nevtralnostjo, se pravi z izigravanjem komunistov in zahodnjakov, zašel v slepo ulico, na koncu katere stoji komunistični zid. Ponižal se je in zaklical po pomoč na Zahod. Takoj so se mu odzvale Anglija, ZDA in Kanada. Prve pošiljke angleškega orožja so prišle v Indijo že prejšnji

teden, prvo ameriško orožje pa je z letali priletelo v začetku tega tedna. Vrgel je iz vlade levičarskega obrambnega ministra Krišno Menona in sam prevzel ta resor.

Amerikanci so začeli dovažati vojni material v Indijo iz skladišč v Zahodni Nemčiji in Turčiji. S prvimi pošiljkami so začele prihajati avtomatske puške, ročne granate, mine in topiči, pozneje pa nameravajo pripeljati še tanke in drugo težko orožje.

Nehru je za pomoč prosil vse države, svobodne in komunistične. Od zahodnega sveta je dobil povsod vsaj moralno podporo, od komunistov pa se je oglašil samo Hruščev, ki pa mu je, kakor je vsakdo vedel vnaprej, odgovoril, da se ne more spuščati v izključno kitajsko zadevo. Kljub vsemu pa je Nehru tudi še sedaj ukazal svojemu delegatu v ZN glasovati za včlanjenje rdeče Kitajske v ZN, češ, da bi lažje manevrirali s Pekingom, če bi bil član ZN.

I Z T E D N A V T E D E N

Med Bolivijo in Čilom so zopet dobri sosedski odnosi. Spor zaradi reke Lauca so rešili tako: Čilenci lahko odvajajo polovico vodne količine omenjene reke za pogon svojih elektrarn, v zameno bodo pa Boliviji za njen dolg 8 milijonov dolarjev zgradili moderno asfaltirano cesto od bolivijskega mesta Oruna, do čilenskega pristaniškega mesta Iquique.

V Brazilu bo predsednik dr. Goulart imenoval novo vlado, kakor hitro bodo objavljeni uradni rezultati zadnjih volitev. Verjetno bo to koalicijska vlada laburistične in socialistično-demokratske stranke. Državlјanska demokratska zveza, za socialnimi demokrati druga najmočnejša stranka v Brazilu, bo proti novi vladi v strogi opoziciji ter odločno nastopa tudi proti temu, da bi v Brazilu znova uvedli predsedniški sistem vladavine.

Komunistična Kitajska tudi letos še ni mogla postati članica Organizacije združenih narodov. Proti njenemu sprejemu je glasovalo 56 delegatov, za sprejem 42 delegatov, 12 delegatov se je pa glasovanja vzdržalo. Med državami, ki so glasovale proti sprejemu, je bila med drugimi tudi Argentina, za sprejem Kitajske v ZN je pa med drugimi glasovala Titova Jugoslavija.

Predsednik jemenske republikanske vlade Abdulah Sallal je objavil novo jemensko ustavo ter se istočasno proglasil tudi za predsednika republike in vrhovnega poveljnika jemenske vojske. Istočasno je napovedal, da je pripravljen za napad na Saudijevo Arabijo, ker podpira člane odstavljene jemenske dinastije v boju za zrušenje sedanjih republikanskih jemenskih oblastnikov.

Angleška kraljica Elizabeta je s prestolnim govorom prejšnji teden začela redno jesensko zasedanje angleškega

parlamenta. V govoru je omenjala glavna prizadevanja angleške vlade v mednarodni politiki, zmanjšanje napetosti med Zahodom in Vzhodom, razorožitev pod mednarodnim nadzorstvom, prepoved uporabe atomskega orožja in vso podporo Indiji za njeno obrambo.

V noči med 31. oktobrom in 1. novembrom točno o polnoči je Grčija postala pridružena članica Skupnega evropskega trga. Predsednik komisije Skupnega evropskega trga Walter Hallstein je iz Bruslja poslal predsedniku grške vlade Karamanlisu pozdravno brzojavko, v kateri Grčiji čestita k sprejemu v SET z zatrdilom, da to dejanje znova potrjuje, da SET ne zasleduje sebičnih namenov za gospodarsko blagostanje samo tistih držav, ki ga sestavljajo, ampak je odprt tudi vsem drugim državam, ki so pripravljene delati za skupno blagostanje vseh držav in za mir ter razumevanje med narodi. — Komisija Skupnega evropskega trga, ki ji predseduje omenjeni Hallstein in se po njem tudi imenuje, je izdelala načrte za delo SET-a v naslednjih desetih letih. V glavnem obstojajo v nadalnji „evropski planifikaciji“ ter v še tesnejši gospodarski povezavi držav, ki že sestavljajo SET ali bodo vanj še sprejete, ki naj bi dosegla vrhunec v skupni valuti vseh teh držav.

Zahodnonemški kancler dr. Adenauer je svoj obisk ZDA od 6. novembra preložil na 14. in 15. novembra. Do preložitve je prišlo zaradi krize v njegovi vladi, ki so jo povzročili neodvisni liberalci zaradi nastopa uolicijskih oblastí proti listu „Der Spiegel“, ker da je objavil nekatere stvari, ki jih smatrajo za vojaško tajnost ter so zaradi tega zaprli tudi neko višjo vojaško osebnost. Dr. Adenauer je tudi tokrat spor z liberalci uredil in je vladna koalicija zopet trdna.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Argentina v obrambi svobode in demokracije

Argentinska vlada je dala nov dokaz o svojem odločnem stališču proti komunistični prevratnosti v svetu ter za obrambo svobode in demokracije. Kot znano sodeluje pri sedanjí blokadi, ki jo izvajajo nad Kubo ZDA, tudi Argentina z dvema svojima rušilecema. Prejšnji teden se je tej akciji ameriške vlade poleg argent. vojne mornarice pridružilo tudi argent. vojno letalstvo. Zunanje ministrstvo je objavilo, da bo po dogovoru med zunanjima ministrstvom Argentina in ZDA v smislu sklepa Orambnega odbora Sveta ameriških držav pri izvidniških poletih nad Karibskim področjem sodelovalo tudi argentinsko vojno letalstvo skupno z ameriškim. Delovalo bo z ameriške letalske baze Mac Dill na polotoku Florida z letali Albatros, ki jih je ZDA dobavila argentinskemu vojnomu letalstvu. Prva letalska posadka je odpotovala iz Argentine na določeno mesto v nedeljo, ta teden bodo pa prepeljali

tja s prevoznimi letali še tri skupine argentinskih vojnih letalcev. Istočasno je argent. vojni letalstvo odredilo pospešene vaje vsega vojnega letalskega osobia, da bi bilo pripravljeno vsak trenutek odgovoriti postavljenim nalogam.

Za nastopanje proti komunističnim prevratnikom in rušilec obstoječega demokratskega reda na ameriškem kontinentu bo tudi argent. vojska odredila posebno brigado, ki bo sestavljena iz vojaških oddelkov in posadk v Campo de Mayo in Ciudadela. Ta brigada bo določena za koordinirano vojaško akcijo vseh tistih ameriških držav, ki so na strani ZDA in izvajajo blokado nad Kubo.

Cilji argent. obrambnega ministrstva

Novi argentinski obrambni minister dr. José Manuel Astigueta je določil za državnega podtajnika v tem resoru dr. Marina Alberta Noela. Ob njegovem nastopu novega položaja v obrambnem ministrstvu, je imel resorni minister dr. Astigueta govor, v katerem je navajal,

Nasa dolznost

Revolucija, ki so jo začeli v Sloveniji komunisti med okupacijo v času druge svetovne vojne, še nima celotnega nepristranskega opisa. Kar je bilo zapisano in tiskano v domovini, so v glavnem poskusi pranja komunističnih zločinov in nestvarno dokazovanje, da je bil cilj komunistov borba proti okupatorjem.

Ker v domovini ni svobode, je tam nepristransko pisanje zgodovine naše revolucije sploh nemogoče. Zato ima naša emigracija, ki živi v svobodi, med drugimi dolžnostmi tudi to, da objavi in tako ohrani znanecem, nepristranski opis te revolucionarne dobe. Doslej, žal, te dolžnosti nismo izpolnili tako kot bi jo lahko. Celotne zgodovine komunistične revolucije in celotnega opisa naše borbe za svobodo še ni. Kljub tej pomanjkljivosti pa moremo na drugi strani ugotoviti, da je vendarle v raznih listih in revijah ter nekaterih samostojnih knjigah ohranjena že precej snovi, ki bo olajšala delo tistim, ki bodo pisali celotno zgodovino življenja našega naroda med drugo svetovno vojno.

Zborniki-Svobodne Slovenije, ki so naša vsakoletna reprezentativna knjiga, tudi vsebujejo zanimive opise in dokumente iz tiste dobe. V letošnjem Zborniku je vzbudilo izredno pozornost in zanimanje Pričevanje Martina Žekarja, ki je opisal trpljenje, ki ga je moral pretrpeti v nemškem taborišču Dachau. Zadržanje slovenskih komunistov v tem taborišču je bilo tako, da ga ni mogoče opravičevati ali vsaj omiliti z nobenim argumentom.

V Zborniku Svobodne Slovenije za leto 1963 bo objavljen II. del Pričevanja Martina Žekarja. V njem bodo bralci dobili sliko komunističnih ječ in trpljenje komunističnih žrtev. Grozodejstva, ki so jih počeli s svojimi jetniki, presegajo vsako domišljijo. Martin Žekar, ki je vse to pretrpel, opisuje mirno in stvarno vse, kar se je dogajalo z njim in njegovimi tovariši do znanega procesa o božiču leta 1945, ko je bil tudi on sam obsojen na smrt.

Martin Žekar je bil član Vaških straž, dmobranski oficir, član Slovenske legije in tesno povezan z ilegalnim delom za osvoboditev Slovencev.

V Zborniku za leto 1963 pa bo objavljeno še drugo pričevanje. Pisec tega pričevanja ni bil ne vaški stražar, ne domobranec. Ni bil član nobene legije. Nasprotno! Med vojno je pobegnil v Švico, septembra 1944 pa je odšel v Italijo. V Neaplju se je po nasvetih iz Londona in po nasvetih zaveznikov častnikov pridružil partizanom. Vsi, ki so mu to svetovali, so upali, da bo po sklenitvi sporazuma med Titom in Šubašićem značaj partizanstva povsem Ljubo Sirc je sledeč tem nasvetom pridružen. Pisec tega pričevanja dr. žel konec zime leta 1944/45 v Belo Krajino in 9. maja v Ljubljano. Postal je tolmač pri predsedstvu slovenske komunistične vlade, bil nameščen pri tiskovnem uradu te vlade kot prevajalec, vzdrževal je stike z angleškimi diplomatskimi zastopniki, s tujimi novinarji, poskušal povezati srbsko-hrvatsko in slovensko opozicijo po demokratičnih principih proti totalitarnemu režimu. Toda tudi on se je znašel v zaporu in bil v znanem takozvanem „Nagodetovem procesu“ obsojen na smrt.

Martin Žekar in dr. Ljubo Sirc sta se rešila smrti kljub smrtnim obsodbam. Prvi živi kot invalid v Švici, drugi je sedaj vseučiliški profesor za ekonomsko vede na škotskem.

Oba sta bila obtožena raznih zločinov. Obtožnici in sodbi sta bili pri obeh zelo različni. En zločin pa je obema skupen: nobeden se ni hotel podrediti komunističnemu nasilju, nobeden ni hotel sprejeti komunističnega nauka. Ker sta svojemu narodu želela svobodo, so ju komunisti obsodili na smrt!

Proslava slovenskega narodnega praznika v Argentini

Slovenci v Argentini so tudi letos proslavili slovenski narodni praznik 29. oktobra kot dan rojstva slovenske svobode. Spominjali so se ga po slovenskih šolskih tečajih, javni proslavi bili v Buenos Airesu in v Córdoba.

V BUENOS AIRESU

Pripravo in izvedbo proslave slovenskega narodnega praznika v Bs. Airesu je letos prevzela slovenska mladina, organizirana v Slovenski fantovski zvezi, Slovenski dekliski organizaciji, v Zvezi slovenskih srednješolcev ter v Dijaškem odseku Slov. dekliske organizacije. Bila je pred mladinskim zborovanjem v nedeljo dne 4. novembra na slovenski Pristavi v Moronu.

Po mladinski maši je predsednik SFZ g. Franci Markez povabil zbrano mladino in goste na zborovalni prostor, kjer je predsednica Slovenske dekliske organizacije gđ. Marjetka Železnikarjeva ob zvokih slovenske narodne himne dvignila na drog argentinsko in slovensko narodno zastavo.

V imenu slovenske mladine je nato povzel besedo g. Tine Debeljak ml. ter je imel govor o pomenu slovenskega narodnega praznika.

Med drugim je razvijal naslednje misli: Morda se zdi tukaj rojeni mladini, da je nesmiselno spominjati se praznika narodne osamosvojitve, ki se je zgodila pred nekaj leti in še na oni strani morja. Toda, kakor se radi spominjamo svojega rojstnega dne, tako se moramo tudi radi spominjati rojstnega dne slovenskega naroda kot državnega naroda.

Dolga leta so pretekla od prvega oblikovanja te misli. Od prvih slovenskih knezov dalje je slovensko skupno zavest vzdrževal le naš jezik, kasneje naša knjiga in naša kultura. Šele pozneje se je iz te prvotne, sentimentalne zavesti vzbudila tudi politična zavest, da smo vsi Kranjci, Štajerci, Korošci ali Primorci le eno, le Slovenci, in da moramo skupaj deliti usodo, in da je naša pot v svetu ista. Ta zavest se je izkristalizirala na ta narodni praznik, ko so pri izjavi neodvisnosti sodelovali vsi tisti, ki so se zavedali in delovali za slovensko narodno skupnost, od Trubarja, Prešerna in Cankarja pa do protikomunističnih borcev v zadnji vojski. Tam je simbolično sodelovala tudi tukaj zbrana mladina, ki s svojo navzočnostjo priznava, da je del slovenskega naroda in čuti z njim, kakor tudi hoče ostati zvesta slovenski ideji narodnega praznika 29. oktobra 1918.

Zbrani rojaki so izvajanja g. Tine Debeljaka ml. sprejeli z odobravanjem.

V CORDOBI

O poteku proslave 29. oktobra v Córdoba nam pa tamošnji rojaki poročajo naslednje:

Letošnja naša proslava slovenskega narodnega praznika je bila namenjena predvsem počastitvi spomina našega nesmrtnega buditelja in učitelja, škofa Antona Martina Slomška. Naši borci so se požrtvovalno potrudili, da pripravijo za to proslavo primeren program in tudi skromno pogostitev pri pogrnjenih mizah. Tudi so posvetili več pozornosti vabilom, kar ni bilo zaman, kajti obisk te prireditve je bil izredno dober. Kakor vedno, so nam tudi tokrat odstopile častite šolske sestre na Belgrano 156 svoje prostrane prostore, kapelo in ves potreben inventar, gostoljubno na razpolago. Začetek je bil točno ob 17 s. sv. mašo, ki jo je bral g. dr. Ivan Caserman za pokoj nedavno umrlega zavednega Slovenca Franceta Bojca. Pri maši je z gledno ministriral staronaseljenec g. Kobe. Po maši se je začela v sosednih prostorih napovedana proslava, ki jo je otvoril predsednik slovenske skupnosti g. Franc Mravlje. Predvsem je toplo pozdravil navzočo prednico zavoda šolskih sester, kakor tudi vse ostale udeležence. Med posameznimi točkami so imele „besedo“ — najnovejše slovenske plošče. Slavnostni govornik, g. Janko Jazbec st. je takoj uvodoma poudaril, da se moramo zahvaliti dobrim rojenicam, ki so dale našemu trpečemu narodu v začetku minulega stoletja — še pravočasno, štiri izredno nadarjene sinove kmečkih stanov. Ti so že zgodaj za časa svojih študij spoznali nevarnosti, ki so razjedale slovensko ljudstvo v njegovi hlapčevski podrejenosti ošabnemu tujcu, ki je gospodaril vsemogočno na slovenski zemlji. Tudi po dovršenih šolah se oni niso odtujili meterini besedi, kakor premnogi meščanski sinovi slovenske krvi, ki so se izogibali stikov s sinovi „zarukanih

kmetov“! Povsod, v uradih, v mestih in trgih, med gospodo in malomeščani, je vladala nemška govornica in kjerkoli je moral prestrašeni kmetič potrkati na vrata s klobukom v roki, povsod je bil neprijazen sprejet. Kakor dogovorjeni, so zavijali svoje bridke meče duha literat Matija Čop, duhovnik Anton Martin Slomšek, pravnik in pesnik France Prešeren in živinozdravnik ter politik Janez Bleiweis (imenovan pozneje oče slovenskega naroda). Vsa od njih štiri je na svojem področju začel orati brazde narodni prosveti in šolski izobrazbi; in ne zaman, kajti število sotrudnikov je začelo rasti.

Ko se te dni spominjajo široke plasti naroda doma in na tujem velikega buditelja in učitelja slovenskega naroda, škofa Antona Martina Slomška ob stoletnici njegove smrti je umestno, da si pokličemo v spomin njegovo, neutrudljivo delo v prosep slovenskega narodnega blagostanja. Pokojni dr. Alojzij Odar ga imenuje v svojih spisih kot vzor duhovnika, inteligenta in velikega domoljuba. Njemu se imamo zahvaliti, da se je pospešilo ustanavljanje slovenskih šol, njegova zamisel je bila ustanovitve Mohorjeve družbe v Celovcu, ki je dala slovenskemu narodu v 110 letih milijone dobrih in poučnih knjig. On je eden izmed glavnih zaslužnih mož, da Slovenci nimamo v svojih vrstah nepismenih, nasproti nekaterim velikim narodom, ki se radi ponašajo s tisočletno kulturo, pa imajo še znatne množice svojih rojakov, ki ne znajo ne pisati ne čitati. V svojem vzvišenem poklicu kot verski pastir je Slomšek po svojem krstnem imenu vzor tudi trem poznejšim velikim in zaslužnim verskim in narodnim pastirjem. To so: Anton Mahnič, škof krški, Anton Bonaventura Jeglič, nadškof ljubljanski in Anton Korošec, voditelj slovenskega naroda.

S prenosom lavantinske škofije iz št. Andraža v Maribor je dobilo slovensko na Spodnjem Štajerskem trdno oporo v narodno zavedni duhovščini. Kdo je kril pasivnost Mohorjeve družbe v prvih letih obstoja in jo rešil, da ni propadla? Kdo je poučeval leta in leta mladino v nedeljskih šolskih tečajih, ko še ni bilo rednih šol? Vse to je bilo nesčisljivo delo zavednih slovenskih duhovnikov in to naj se ne pozabi! Da ni na ta način škof Slomšek posejal zelene štajerske s plodnim slovenskim semenom, verjetno bi ne bil mogel rešiti general Maister 1. 1918 Maribora in severne meje slovenskemu narodu. Škof Anton Martin Slomšek bo vedno živel v zavednih slovenskih srcih. Slava mu!

V nadaljevanju svojega govora je povedal govornik, da je naš spoštovani prijatelj, g. župnik Vinko Zaletelet nedavno praznoval svojo 50-letnico. Prav je, da se ga spomnimo in mu pošljemo naše čestitke za današnje proslave, kajti tudi on se nas spominja in pri nedavnem srečanju v Celovcu, ko je poromala 35 članska sokolska delegacija, namenjena na proslavo 100-letnice na Dunaju, v Vetrinji in na vetrinjsko polje, mi je slavljenec naročil pozdrave za celo slovensko skupnost v Córdoba.

In končno še dve besedi o naši zasluzni Mohorjevi družbi. Imel sem čast, da me je g. Zaletelet predstavil glav. ravnatelju te družbe g. dr. Janku Hornböcku, ki naju je zadržal v daljšem razgovoru o načrtih in delu družbe. To je izredno dobro organizirano podjetje, pravilna ustanova, ki je last naroda in

Dan slovenske mladine

Prva nedelja v novembru je vsako leto v Buenos Airesu dan slovenske mladine. Tega dne ima že tradicionalno prireditev na pristavi v Moronu, ko pregleda na eni strani med letom opravljeno delo, na drugi strani pa znova opozori na načela, na katerih so zgrajene mladinske organizacije slovenskih demokratiških izselencev in ki so kažipot njihovega delovanja.

Letošnji mladinski dan so pripravile naslednje mladinske organizacije: Slovenska dekliska organizacija, Slovenska fantovska zveza, Zveza srednješolskih organizacij ter Dijaški odsek Slovenske dekliske organizacije.

Začel se je s sv. mašo duhovnega vodje mladinskih organizacij g. dr. Alojzija Starca, ki je imel po evangeliju tudi dnevni primeren cerkveni govor. Med sv. mašo je bilo ubrano ljudsko petje.

Po sv. maši je bila najprej na prostem proslava praznika slovenske svobode, o kateri poročamo na drugem

ARGENTINA

(Nadaljevanje s 1. strani)

da je treba imeti vedno pred očmi dejstvo, da je v državi sedaj na oblasti začasna vlada, ki si je postavila za cilj, da privede državo do tega, da bodo v njej znova zavladali red, ustavnost in zakonitost. Ministrstvo za nar. obrambo bo s svoje strani storilo vse, da bo država ta cilj čimprej dosegla, samo bo pa zasledovalo še dva cilja: prispevati čim več mogoče h koordinaciji delavnosti oboroženih sil in prilagoditi njihov sedanji ustroj ter obrambni sistem zahtevam in potrebam sedanjega časa.

Novi drž. podtajnik v obrambnem ministrstvu dr. Noel je zatrjeval, da je delovni program resnega ministra tudi njegov program. V notranji politiki: povrnitev v ustavno stanje in trajno pomirjenje, da bo že enkrat konec vlad ki nastajajo z upori. V zunanji politiki bo pa jasna usmerjenost argent. zunanjega ministrstva samo utrdila ta ideal, kriza sovjetskega imperializma in zahodna demokracija bosta pa samo prispevali, da se bodo Argentinci med seboj pobratili.

Za politično pomirjenje

Notranji minister dr. Rodolfo Martínez ml. je prejšnji teden dal več izjav, iz katerih je razvidno delo, ki ga vrši v zaupanem mu ministrstvu z namenom, da bi dosegel pomirjenje v državi ter ustvaril potrebno vzdušje za izvedbo splošnih volitev.

Po vrnitvi iz južnih province v Bs. Aires je najprej odločno zanikal poročila nekaterih listov, da bodo volitve aprila meseca prihodnje leto in da bodo pod nadzorstvom sodnih oblasti. „Ne eno, ne drugo ne drži,“ je zatrjeval. Naglasil je samo, da bodo volitve v določenem roku, datum pa še ni določen.

Glede novega političnega statuta je dejal, da bo imel za osnovo politični statut iz leta 1956, ki pa bo spremenjen v tem smislu, da bodo ublažena

služi njegovemu napredku. Družba ima v svojih prostorih idealno organiziran internat za dijaštvo slovenske gimnazije, kjer imajo dijaki vso oskrbo, pomoč pri učenju in druge ugodnosti za zelo nizko ceno. S tem svojim doprinosom je družba omogočila, da Slovenska gimnazija v Celovcu vzgledno napreduje. Letošnje knjige se dotikujejo, in najmanj, kar moremo storiti v korist naše koroške manjšine je, da se naročimo na Mohorjeve knjige. Vpisna pola je sestavljena.

Sledile so tri recitacije, ki so jih prav dobro izvajali mali Franci Mravlje, Ančka Lovrinova in Sonja Jazbec. Nato je govoril g. dr. Ivan Caserman, ki nam je citiral nekaj pomembnih stavkov iz uvodnika Svobodne Slovenije o našem narodnem prazniku ter dopolnil podane stavke še s svojimi izbranimi mislimi. Nato je krepko prikorakala iz ozadja dvoranje trojka naše mladine z novo slovensko zastavo, ki jo je ponosno nosil in razvil pred številnimi gosti mali Oskar Pangerc v spremstvu sestre Nely in Ančke Lovrinove, ob zvokih Naprej zastava slave! Vsem so se orosile oči, in je ta skromna scena vzbudila vsesplošno odobravanje. Monika Ovnova nas je razveselila v dveh ljubkih baletnih slikah in je bila nagajana za ta svoj prisrčen nastop z močnim aplavzom.

Po končanem programu se je razvila živahna družabnost in so vsi prisotni odhajali z iskreno željo, da bi se tako prijetni večeri še večkrat ponovili.

določila, ki so onemogočala nastopanje biv. peronistom pri volitvah. Peronistične voline množice je po njegovem mnenju treba usmeriti v demokratsko sožitje in sodelovanje z ostalimi političnimi strankami.

Svoje poglede na politični položaj odnosno stališče, ki ga glede povrnitve v ustavno življenje zastopa sedanja vlada, je notranji minister sporočil predstavnikom političnih strank, ki so ga doslej obiskali. To so bili predstavniki prejšnje vladne intransigentne stranke, krščansko-demokratske, argentinske socialistične stranke, Zvezne stranke ter predstavniki fronte justicialistov, t. j. bivših peronistov. Delegacijo te politične skupine je vodil predsednik koordinacijskega sveta justic. pol. skupin dr. Matera, ki je notranjemu ministru izročil spomenico o pogledu te politične skupine na sed. politični položaj v Argentini. V njej je za čimprejšnje volitve, pri katerih naj bi istočasno izvolili predsednika, podpredsednika, poslance za zvezni parlament, senatorje, guvernerje in poslance ter senatorje za provincijske parlamente. Volitve naj bi bile po večinskem sistemu in brez inhabilitacij.

Notranji minister dr. Martínez je po razgovoru s predstavniki justicialistov izdal uradno sporočilo, v katerem pravi, da je predstavnikom vseh polit. skupin, katere je dosedaj sprejel „naglasil, da država ne bo dovolila vrnitve na sisteme sovraštva. Pomirjenje in demokracija zahtevata pogled naprej. Misli na vrnitev preteklosti, se pravi misli na zažiganje nove grmade v drmo sožitje in mir, je treba gledati v bodočnost.“

Ta izjava je jasna. Iz nje je razvidno, da je tudi peronistom povedal, da je treba to misel opustiti, računati za dejanski stanjem in se vključiti v sedanji argentinski demokratični red in žavi. V preteklosti je vojna. Če hoče v njem graditi lepšo in srečnejšo bodočnost argentinskemu narodu.

Sporočilo, ki ga je objavil dr. Matera v imenu justicialističnih skupin po razgovoru z notranjim ministrom dr. Martínezom o bodočem argentinskem političnem razvoju, nakazuje, da so predstavniki te politične skupine gornje stališče vlade vzeli na znanje, kajti presoja te politične skupine vladnega političnega programa za normalizacijo političnih razmer je neke vrste zaupanje omenjenih političnih strank v sedanjo vladu, da bo z dejanji potrdila svoje napovedi. Levičarsko, usmerjeni biv. peronisti s takim stališčem vodstva justicialističnih skupin ne soglašajo ter so ga začeli napadati. Ti elementi bi radi dosegli ustvaritev levičarskega bloka. To si najbolj prizadevajo komunisti, ki tudi v Argentini nikdar nečejo nastopati samostojno, ampak svojo maloštevilnost vedno skušajo zakrivati s tem, da nastopajo najraje v blokih skupno s tistimi strankami, ki se pustijo izbralcem kot koristna budala za njihove namene. Napadi levičarskih elementov med bivšimi peronisti na sedanje vodstvo justicialistov samo dokazuje, da se med biv. peronisti razmere ne razvijajo v korist komunistom.

Napoved novih zakonov

Notranji minister je tudi napovedal potrebo izdaja dveh novih zakonov in sicer zakona o zaščiti demokracije in zakona o zaščiti države. Izdaje takih zakonov je nujno, da bo vlada lahko preklala pripravno stanje v državi. Po tem izrednem ukrepu so morale segati skoro vse vlade v Argentini, ker za zavarovanje demokracije in države spričo pojačanega komunističnega rovarjenja vlada ni imela na razpolago potrebnih zakonskih sredstev. Kakor hitro jih bo imela, bo lahko takoj preklala pripravno stanje in ne bo treba za vsako stvar klicati vojske na pomoč, ker bodo že redne sodne oblasti lahko učinkovito nastopale proti vsem tistim, ki bi rušili demokratski sistem in propagirali totalitarnostne oblike vladavine ali pa bili nevarni koristim države.

Pomirjenje v vojski

Vzporedno s političnim pomirjenjem, ki ga pripravlja notranji minister z novo politično zakonodajo, gre vzporedno tudi pomirjenje v vojski. Po odredbi drž. tajnika za vojsko generala Rattenbacha vsak dan izpuste na svobodo več častnikov, ki so jih zaprli po zadnji vojaški krizi v Argentini. Listi majo poročila, da bodo vse častnike izpustili na svobodo, ker je razvoj šel že tako naprej, da za njihov pripor ni več nobene potrebe. Na ta način se vrača pomirjenje tudi v vrste oboroženih sil, kar vsi, ki jim je na srcu korist države, pozdravljajo, ker se na ta način samo konsolidira in utrjuje notranja protikomunistična fronta.

Novice iz Slovenije

V Ljubljani je nenadoma umrl vseučiliški profesor dr. Milan Vidmar, znani slovenski strokovnjak v elektrotehnikah in šahovski vele mojster. Kot elektrotehnični strokovnjak je bil znan tudi v mednarodnem znanstvenem svetu. Že leta 1920 je izšla njegova znana knjiga „Die Transformatoren“, ki je doživela več izdaj in bila prevedena v francoščino, ruščino in druge jezike. V elektrotehnikah je užival tak sloves, da so v njej znani n. pr. „Vidmarjevi zakoni“ in „Vidmarjeva formula“.

Po rodu je bil Ljubljčan, tehnika je študiral na Dunaju, kjer je leta 1907 postal inženir, leta 1910 pa tudi doktor tehniških ved. Kot inženir je deloval v znanih podjetjih „Elin“ v Weislu pri Gradcu, zatem pri veleobratu Ganz v Budimpešti. L. 1918 je napravil na Dunaju izpit za docenta, l. 1919 pa je na ljubljanski univerzi ustanovil elektrotehniški oddelek, ki ga je vodil do leta 1949. V zadnjih letih je bil vodja Inštituta za elektrogospodarstvo. Pred vojno je bil na univerzi tako dekan tehniške fakultete, kakor tudi rektor univerze v času, ko je ta univerza dobila naslov „Univerza kralja Aleksandra“. Umril je v starosti 77 let.

V Kopru je izšel v začetku septembra Slovenski pomorski zbornik. Obseg dobo od srednjega veka do zdaj ter prikazuje najvažnejša dogajanja iz zgodovine slovenskega pomorstva.

Inž. Marko Kržišnik je novi predsednik mariborske občine.

V Ljubljani je umrl znani jezuit dr. Pate. Pokopali so ga 7. oktobra.

Pri Francetovi jami v okolici Ribnice na Dolenjskem so svečano odprli prvo jamarsko kočvo v Jugoslaviji. Koča stoji pod Malo goro sredi kraškega sveta v bližini najglobljih brezen Dolenjske: Žiglovice in Brezna pod Tobakovo hruško.

Na filozofski fakulteti ljubljanske univerze so ustanovili stolico za muzikologijo. Na njej predava muzikolog dr. Dragotin Cvetko.

V Kopru so 8. septembra odprli razstavo pomorskega tiska. V prostorih Okrajnega muzeja jo je pripravila kra-

jevna študijska knjižnica. Odprl jo je ravnatelj te knjižnice Srečko Vilhar.

V Kranju so izvršili spremembo v vodstvu občine. Dosedanji predsednik Ok. ljudskega odbora Jakob Žen je postal tajnik Ok. komiteja kom. partije, podpredsednik Sveto Kobal pa podpredsednik Gospodarske zbornice LRS. Za novega predsednika občine v Kranju je bil določen ing. Tone Tribušon, za podpredsednika pa Vladimir Logar.

Nekaj novih knjig v Sloveniji: Založba Obzorja v Mariboru: Pavle Zidar „Vroči asfalt Evrope“; Danilo Forinšek „Silni bič“, roman; Cankarjeva založba: Ivan Bratko „Soha z oltarja domovine“.

Umrli so. V Ljubljani: Josipina Štrumbelj, roj. Kamnar, dr. Mirko Pretnar, šef zunanjetrgovinskega oddelka podjetja AGROTEHNIKA, Jože Selan, mizar, Viljem Gale, biv. tiskarnar, Ljubo Kosem, oddelkovodja Triglavske tiskarne v p., Rudolf Hočvar, Helena Pevec, roj. Kunc, vdova Berthold, Anton Ilar, upok., Vera Korinšek, upok., Jože Šnelar, elektromonter, Zalka Domitar, roj. Hrušovar, Anica Krstič, Franc Petan, biv. trgovec, Marija Lajzka Uhlir, roj. Vida. Josipina Ham, roj. Prelog in Jože Vrenko, upok. v Brezicah, Lucija Bajec, roj. Škrbec v Krškem, Viktorija Klančič, roj. Budilna v Mimni, Marija Mervar-Krvin, roj. Selan v Trbovljah, Ana Kralj, upok. v Črnučah, Valentin Bore, na Homcu, Jože Zmavc v Žalcu, Friderik Rasinger v Podkorenju, Stane Bratož, sofer v Postojni, Jože Kebe na Dolenjskem jezeru, Valentin Doljak, šol. upravitelj v p. v Ajdovščini, Valter Zaniuk, traktorist v Brezicah, Beno Karčič, mag. farm. v p. v Žalcu, Ivanka Bukovec, roj. Rožnik v Gorčanih, Franc Gale, upok. v Vevčah, Eliza Javornik v Škofji Loki, Albin Pečenko, cestar v Kopru, Franc Hauptman, livar v Kidričevem, Franc Cukjati, poslovođa v p. v Vranskem, Vinko Dular, profesor v Novem mestu, Franciška Kosec na Črnučah, Vinko Jordan, ml. v Trbovljah in Franc Učakar v Vranskem.

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Lepo priznanje

Uprava argentinskih narodnih parkov je v Buenos Airesu pripravila razstavo slik iz argentinskih narodnih parkov. Razstave v Buenos Airesu se udeležuje tudi mladi slovenski slikar g. Ivan Bukovec s sliko Lagos del Sur-Bariloche. Za sliko je dobil lepo priznanje.

Lansko leto je pa g. Bukovec dobil pri ustanovi MEEBA-Mutual Estudiantes Egresados de Bellas Artes — drugo nagrado za kroki v figuri balata. Čestitamo.

Slovenci v Buenos Airesu

so se na praznik Vseh svetnikov in na vernih duš dan spominjati svojih dragih rajnih v molitvi. Tistih, ki so omahnili že sredi begunske poti v Evropi, kakor tudi tistih, ki so odšli na drugi svet v iščlenstvu in čakajo njihova trupla vstajenja v raznih delih sveta. Pa tudi tistih, ki so padli kot žrtve komunistič-

nega nasilja in zločinov in ne vemo za njihove grobove. Kjerkoli pač trohijo njihova trupla, slovenski demokrati izseljenci so mislili nanje z globoko vero in s trdnim upanjem v zmago idej, zaradi katerih so izgubili življenja.

Na praznik Vseh svetnikov so bile molitve za rajne v naslednjih krajih: Buenos Aires: V slovenski kapeli je imel večerno mašo in sv. rožne vence, nato pa molitve za rajne župnik g. Gregor Mali, na pokopališču Flores je opravil molitve za rajne g. Jože Guštin, v cerkvi sv. Neže na Chacariti je bilo na ta praznik ob štirih popoldne zbranih nad 800 starih slovenskih naseljencev. Sv. mašo za umrle staroslovenske rojake in molitve zanje je imel g. dr. Stare, ki je nato opravil molitve za rajne tudi pred Jugoslovansko grobnico na pokopališču Chacarita. V Ramos Mejiji je imel pri cerkveni pobožnosti pridigo župnik iz mesta Ituzaingó g. France Novak, nato so bile molitve za umrle rojake; v San Justu je opravil molitve

za umrle rojake g. Janko Mernik na obeh pokopališčih: v S. Justu in v kraju Villegas; v San Martinu so se rojaki zbrali popoldne na tamošnjem pokopališču, kjer je pred grobom svetnika Škuflija in bližnjega groba dr. Ivana Ahčina opravil molitve za vse rojake, ki so pokopani na tem pokopališču g. Jože Jurak, v Slovenski vasi v Lanusu je opravil molitve za rajne slovenske rojake g. vikar Janez Petek.

Zaključek kulturnih večerov SKA

Slovenska kulturna akcija je imela v letošnjem letu 12 kulturnih večerov. Na njih so predavali gg. dr. Vinko Brumen, dr. Tine Debellak, dr. Pavel Krajnc, prof. Alojzij Geržinič, Rev. p. F. P. Silvín Eiletz, dr. Alfonz Čuk in Božo Fink.

Zaključni — dvanaesti — kulturni večer je bil dne 20. oktobra. Na njem je predaval g. Božo Fink o temi „Pravo in lepota“. Glede razmerja med pravom in lepoto, je predavatelj najprej ugotovil, da je med nami premalo zanimanja za poglobljanje v pravno stroko in premalo zavesti, kako važno je v življenju družbe razvijanje in upoštevanje pravnega reda. Saj je pravniški prizadevanje vzvišena služba posamezniku in skupnosti v višji duhovni sferi. Je torej nekaj moralno lepega. Nato je prešel na vprašanje estetske lepote pravnega reda. Zavrnil je najprej mnenje, da je iskati lepoto v pravu po poti besednega sloga ali pa logične zgradbe. Zato po njegovem zatrdanju ni mogoče uporabljati analogijo z leposlovjem ali glasbo, pač pa se dajo uporabiti za vprašanja pravne estetike načela, ki veljajo za arhitektonsko umetnost. Kot ima stavba funkcijo lupine, ki daje streho in varnost, tako je tudi pravni red namenjen službi človeka v družbi. Končno je predlagal kot metodo estetskega vrednotenja pravnega reda ocenjevanje glede na zahteve metafizične trojice resnice, dobrote in lepote. Če kje, velja v pravu, da ne more biti resnično lepo, če ne ustreza stvarnosti določene skupnosti po svojih premislah in če zaradi pomanjkanja strukture ali izvedbe ne dosega namena, ki mu ga je dal zakonodavec.

Za globoko zasnovane predavanja in izvirne misli so bili poslušalci predavatelju hvaležni ter so mu to izpričali s toplim odobravanjem.

Osebnosti

Družinska sreča. V družini Toneta Bruca in njegove žene g. Lilijane, roj. Zidar, sta se rodila dvojčka: sin in hčerka, v družini Franceta Gorseta in njegove žene g. Ivanke, roj. Steklase, obe v Slovenski vasi, pa sin prvorojenec. Srečnim staršem naše čestitke.

† Fran Kristan. Te dni je prišla iz Ljubljane vest, da je 19. oktobra na svojem domu v Ljubljani umrl splošno znani in spoštovani gospod Fran Kristan. S pokojnim je legel v grob spet eden redkih še živčih članov prejšnje generacije, ki je v svojem dolgem, borbi in dela polnem življenju zbral v našem javnem življenju zadnjih let preteklega in prvih desetletij sedanjega stoletja vidne brazde. Mož širokih pogledov, izredne duševne svežine, močnega peresa v strokovnih stvarih, skrben družinski oče številne družine, pesnik, govornik: to je bil pokojnik.

Rodil se je 16. februarja 1873 v Zlebeh pod Sv. Katarino. Po srednješolskih študijah v Ljubljani je stopil v državno službo, kjer se je posebno zanimal za občinska vprašanja, v katerih je postal po vsej Sloveniji znan strokovnjak. O problemih občinskih uprav je napisal v strokovnem časopisu lepo

dati našim ljudem je pogum. Imati morajo občutek, da niso več pripadniki teptanega in skozi stoletja zatiranega naroda. Vedno in v večji meri se moramo zavedati, da se rešujejo vprašanja naših dni v vsestranski dejavnosti ne pa v politični in osebni rezervi.

Po debati so bila sprejemljena pravila Narodnega sveta koroških Slovencev v tem smislu, da bo v bodoče omogočeno še tesnejše sodelovanje vseh slovensko-katoliških organizacij med koroškimi Slovenci, nato pa je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik prof. dr. Valentin Inzko, 1. podpredsednik Ignac Domej, pos. v Rimolahu, 2. podpredsednik Anton Gallo, pos. v Zagorju, tajnik prof. dr. Reginald Vospemnik, njegov namestnik Florijan Lipuš, urednik v Celovcu, blagajnik Bernard Strauss, strokovni učitelj v Žiljopoljah, odborniki pa Janko Lepuschitz, pos. na Ravnah, Janko Wolte, pos. v Apačah, Franci Roblek iz Sel, Hanzej Safran, pos. v Bilčovsu, Jože Golautschig iz št. Ljupč v Podjunu in Hanzej Kauchling iz Štriholč.

V odboru je tudi prof. dr. Vinko Zwittler kot tajnik Kmečko-gospodarske zveze, dr. Joško Tischler pa je član odbora kot častni predsednik.

vrsto razprav. Tudi „Slovenec“ in „Domoljub“ sta ga štela med svoje zveste sotrudnike. V funkciji občinskega revizorja je deloval tudi v času Kranjskega deželnega zbora, med prvo svetovno vojno je bil tri leta na fronti, kjer si je zaslužil marsikatero odlikovanje, nekaj let po nastanku predvojne Jugoslavije pa je stopil v pokoj. Odlej je vse svoje sposobnosti posvečal predvsem zavarovalni stroki ter bil vse do prihoda sedanjih oblastnikov član upravnega in nadzornega odbora Vzajemne zavarovalnice.

Njegov zakon s pokojno gospo Milko je Bog blagoslovil z 11 otroci, od katerih jih 8 še živi. Številni prijatelji so pok. g. Kristana spoštovali kot načelno neomajnega javnega delavca — politično je bil vseskozi vnet pristaš Slovenske ljudske stranke — trdno zasidranega v veri, iz katere je črpal moč v vseh težavah življenja. Druga svetovna vojna in domača revolucija sta ga našli v taboru poštenega dela slovenskega naroda. Zato ni čudno, če se je celih 15 let moral boriti za priznanje pripadajoče mu pokojnine. Pred dvema letoma je končno zmagal — hlapec Jernej (tako se je označeval v svojih vlogah za pokojnino) je našel svojo pravico.

Iz svojih dijaških let je sam rad pripovedoval, kako je pel pri Sattnerjevem mladinskem zboru in kako se je v mladeniških letih odlikoval kot tenorist-solist. V Kristanovi družini res ni manjkalo petja. Od sina Srečka preko Radota, ki je bil do nedavnega pomoljni dirigent ljubljanskega stolnega kora, pa do hčerke Nuše, koncertne pevke in sedanjih vnukinj in vnukov — ena sama povezanost s pesmijo in glasbo.

Pokojnega so pokopali v ponedeljek, 22. oktobra na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu. Kako priljubljen je bil, je zgovorno pričal pogrebni spoved, ki se je pod vodstvom številne duhovščine razvil iz kapelice sv. Nikolaja na Žalah do groba.

Za pokojnikom žalujejo v Argentini sin Mili, dentist, z družino, hčerka Nuša, hčerka Lija dr. Savelljeva z družino in vnuk Marijan. V Ljubljani pa hči Mila por. Pirnat ter sinovi Srečko, Franci, Rado in Vinko z družinami. Vsem izrekamo iskreno sožalje, rajni pa naj v miru počiva v domači zemlji.

† Leopold Lesar. V Ribnici na Dolenjskem je umrl v svojem 50. letu starosti po daljši bolezni Leopold Lesar. Mnogi rojaki se ga bodo spominjali iz begunskih taborišč v Italiji. V domovini zapušča žalujoči ženo in hčerko ter brate in sestre, tukaj pa brata notarja Josipa. Vsem izrekamo iskreno sožalje.

ŠPORTNI NASTOP SLOVENSKE MLADINE

Prva točka nedeljskega pop. sporeda 10. mladinskega dne je bil tek čez drn in strn na 2000 m do gl. prog. po ulicah ob Pristavi v Moronu. Na startu je bilo 14 tekmovalcev. Prvi je prišel na cilj s precejšnjim naskokom Petkovšek Marijan, član odseka San Martin. Drugi je bil Mizerit Tone (Morón), tretji pa Zupančič Lojze (Slovenska vas). Na naslednja mesta so se uvrstili še San Ciril (Slov. vas), Tomazin Franc (Ramos Mejia), Lojze Modic (San Justo), Možina Tone (San Martin), Tomazin Jernej in Jakelj Janko (oba iz Ramos Mejia).

Po nekaj letih je bila to prva lahkatletška panoga na mladinski prireditvi. Čeprav ni važen v tem primeru čas, bi bilo vendar zanimivo izmeriti čas zmagovalca, da bi na prihodnjih prireditvah mogli podirati rekord letošnjega zmagovalca.

Takoj nato sta se pomerila v odbojki moštvi odsekov Morona in Slovenske vasi. V obeh moštvi smo opazili že znane igralce, ki so pokazali kar dobro igranje. Čeprav ni bilo skoraj nobenega dvoma o zmagovalcu, so odbojkaši iz Slovenske vasi pokazali dobro igranje in so se morali Morončani nekoliko potruditi, da so jih premagali v dveh igrah s 2:0 (15:7 in 15:10). Za SFZ Morón so igrali: Skvarča, Vivot Bož, in Tine, Selan, Pogledar in Troh; za SFZ Slovenska vas pa Černak Jože in Lode, Goljevšek, Haler, Sušnik, Berčič D. in Urbanija. Gledalci in navijači so že pri tej igri prišli na svoj račun in so tudi krepko podžigali igralce ter poskakali lepim udarcem, predvsem Skvarča (Morón) in Goljevška (Slov. vas). Tekmo je sodil Janez Mežnar, ki ni imel težkega dela.

Naslednje točke sporeda so pripravile članice dekliških krožkov iz San Justa, Slovenske vasi, Morona in San Martina. Dekleta iz San Justa so izvajale simbolično vajo „Slovenske mladence“, dekleta iz Slovenske vasi pa „Ob bitem potoku je mlina“. Dekleta odsekov iz Morona in San Martina pa so zaplesale „Rezijanko“. Vse nastope naših deklet v narodnih nožah so gledalci nagradili z obilnim ploskanjem.

Z zmago nad dekliško odbojkaško ekipo iz Morona, so se dekleta iz Slovenske vasi oddolžile za nedavni poraz na mladinski prireditvi v Slovenski vasi. Slovenska vas 2 Morón 1 (15:11, 10:15, 15:11). Za Slovensko vas so igrali: Sušnik M., Urbanija M., Lipovec K., Černak Brigita in Marta in Goljevšek M.; za Morón pa: T. Vombegar, T. Škulj, M. Hriber, M. Babnik, T. Marn in M. Košir. Obe ekipe bosta morali še precej vaditi. Glavna napaka deklet iz Slovenske vasi je „nošenje žoge“, kar bi strožji sodnik moral videti.

Vsak teden ena

PRIHOD POMLADI

France Balantič

Nebo s krvjo polita so nosila,
čez noč je ramil jug to ped zemlje,
ki varujejo naše jo roke,
čez noč naš kraj je zima zapustila.

Še trda srca jug naj nam ogladi,
naj v temne popke kri se omehča,
ne bo solza, samo gubé dežja
zastro obraz nam za prihod pomladi.

RAMOS MEJIA

Po soglasnem mnenju vseh navzočih, je prosvetni večer, ki se je vršil v soboto 3. novembra na vrtu Slomškovega doma, lepo uspel. Številni gostje so z zanimanjem sledili lepim posnetkom priljubljenega dr. Janeža. Urednik Kat. misijonov g. Lado Lenčak CM je v do bri uri pokazal ob kratki razlagi okoli 280 barvnih slik iz življenja na Formozo, kjer deluje slovenski misijonski zdravnik, kirurg dr. Janež. Ob koncu privlačnega predavanja so obiskovci z živahnim aplavzom nagradili g. predavatelja, z nabirko pa povečali sklad v pomoč slovenskim misijonarjem. Uspelemu večeru na prijaznem vrtu „pod lipo“ bodo sledili drugi, ki bodo gotovo privabili vedno več obiskovalcev. Saj ima za poletno sezono Slomškov dom pripravljeno serijo pestrnih prosvetnih prireditev za odrasle in mladino — od kina in gledaliških predstav do Miklavževanja in silvestrovanja. Resnično, izredna prilika za vse, ki žive v okoljih tega važnega križišča, da izkoristijo bogate možnosti, katere nudi „mlado“ slovensko središče. Slomškov dom bo lahko nudil vedno več, če bo dovolj pametnosti pri vseh, ki se čutijo še člani žive slovenske skupnosti. Nedeljska tombola bo ponovno prilika za vse, da idealno delo po svojih močeh tudi finančno podpró in pomagajo uresničevati geslo „Slomškov dom, rešilni brod — še za drugi, tretji rod!“

SAN JUSTO

Naš dom v San Justo in šolski tečaj France Balantič sta v soboto 3. novembra vprizorila pravilčno tridejanko Maksa Osojnika „Zaklad“. Krstna predstava je uspela in bomo poročilo o njej objavili v prihodnji številki.

KOROŠKA

OBČNI ZBOR NARODNEGA SVETA KOROŠKIH SLOVENCEV

V Celovcu so bili dne 30. septembra zbrani delegati Narodnega sveta koroških Slovencev iz 50 občin dvojezične ga ozemlja na Koroškem. Imeli so občni zbor Narodnega sveta koroških Slovencev. Udeležili so se ga tudi častni predsednik Narodnega sveta ravnatelj dr. Joško Tischler, predsednik Krščanske kulturne zveze prof. dr. Pavle Za blatnik in predsednik Kmečko-gospodarske zveze Mirko Kumer mlajši.

Sed. predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev prof. dr. Valentin Inzko je imel obširen in pregleden referat o delu osrednje politične organizacije demokratičnih Slovencev na Koroškem. Kritično je omenjal dosedanje sestanke predstavnikov slovenske manjšine s predstavniki avstrijske vlade na Dunaju in predstavniki koroške deželne vlade ter naglašal, da so ostala glavna vprašanja, katerih rešitev zahteva slovenska narodna manjšina na Koroškem, t. j. zahteve ljudskega šolstva, slovenščina kot uradni jezik na sodiščih, dvojezični napisji še naprej nerešena. Je pa upanje, da bodo tudi ta ugodno rešena, kajti po govornikovih izjavanjih „je reševanje južnotirolskega vpraša-

na privedlo predstavnike avstrijske vlade do večje pripravljenosti za izpolnitev v državni pogodbi prevzetih obveznosti.

Referat o sodobnem reševanju narodnostnega vprašanja v deželi je imel dr. Reginald Vospemnik. Med drugim je dejal: „Mi, ki nismo doživljali dogodkov po prvi svetovni vojni in katerim živo grozote Hitlerjevega barbarizma samo v megleni otroški domišljiji, vidimo marsikatero stvar drugače kakor generacije pred nami. Predvsem se zavedamo, da nam je treba še in še konstruktivnega pogleda v bodočnost. Ker smo otroci tega časa, je nužno, da se tokovom naše dobe ne izognemo v izolaciji. Tudi nam se odpirajo stalno nove možnosti. Vseposvobod je danes še pomankanje izobražencev. Mladina, ki bo zamuščala po maturi mašo gimnazijo v Celovcu, ne bo v skrbah za službe, kakor v času po prvi in pred drugo svetovno vojno. Položaj in temno vzdušje proti Slovincem se je izboljšalo in se še izboljšuje. Od rastočega vpliva slovenskih narodov bo imelo korist tudi naše v obče-evropskem okviru majhno narodnostno vraščanje. Kar je treba

SLOVENCJI PO SVETU VENEZUELA

Število Slovencev v Venezueli se je zmanjšalo, kajti Štembergerjeva družina nas je zapustila in se preselila k svojim sorodnikom v Kanado.

Na dan rase dne 12. oktobra smo Slovenci iz Caracasa znova preživeli lep dan. Napravili smo skupni izlet na Junkito kot lani. Bilo je veselo in prijetno razpoloženje. Vsi so bili zadovoljni in si samo želijo še več takih dni.

AVSTRALIJA

Slomškovi proslavi

Stoletnice Slomškove smrti so se spominjali tudi Slovenci v Avstraliji in sicer obe najmočnejši slovenski naselji v tej državi: v Melbournu in v Sydneyu.

Spomisko proslavo v Melbournu je 16. septembra pripravil tamošnji slovenski šolski tečaj, ki ga poštvovalno vodi slušateljica melbournske univerze gđc. Anica Smčeva. Za to slavnost so otroci tega tečaja naštudirali pravilno igranje v petih delanjih Mačeha in pastorka, ki jo je napisala Kristina Brenkova. Udeležba pri igri je bila dobra. Saj jo je prišlo gledat okoli 200 ljudi. Med gledalci je bil tudi urednik avstralskih Misli g. p. Bernard Ambrožič, ki se je tiste dni ravno mudil na obisku pri g. p. Baziliju v Melbournu in je po igri med otroke razdelil tudi knjižne nagrade.

V Sydneyu so se stoletnice Slomškove smrti Slovenci spominjali tudi meseca septembra. Spominska prireditev je bila pod pokroviteljstvom tamošnjega Slovenskega društva. Točke, ki so bile na sporedu, so izvajali v glavnem otroci, ki obiskujejo obe Slomškovi šoli: Cabramatta in Leichhardt. Otroci so se s svojim nastopom v petju in skupinah, duetih, solih, v igranju na glasbene instrumente ter z rajalnimi nastopi kar lepo postavili. Nastopil pa je tudi moški zbor pod vodstvom g. Ludvika Klakočerja.

Poroke: V Yaravillu Jože Kapušin in Ana Marija Uršič; v Melbournu Stefan Krampač in Cecilija Kreslin; v Adelaide Anton Ivančič in Hedvika Smodiš; v Paddingtonu Franc Neudorfer in Rudolfa Kovač, Franc Murko in Vida Šantelj.

Častna člana Slovenskega društva v Sydneyu sta postala Milton Jarvie in njegova žena. Milton Jarvie je bil po vojni kot avstralski polkovnik v zavezniški vojski direktor begunskega taborišča v Spittal, kjer je bil Slovincem zelo naklonjen in je zanje lepo skrbel. Pozneje je bil ravnatelj taborišča St. Mary's pri Sydneyu, kamor so prihajali prvi Slovenci v Avstralijo. Sedaj je star 72 let, je župan predmestja Marrickville in poslanec za isti okraj. Slovincem se še vedno rad spominja in večkrat zaigra na klavirju slovenske pesmi. Člansko izkaznico in diplomu je obema izročil na njunem domu predsednik Slovenskega društva Lojze Košorok.

OBVESTILA

Dekliški odsek Našega doma v San Justo vabi vse svoje članice na redni sestanek v nedeljo, 11. novembra, po sv. maši v prostorih Našega doma. Na programu zanimivo predavanje ge. Kraljeve. Odbor.

V Slovenski vasi bo to nedeljo ob 17. uri veselo martinovanje. Napovedani pev-

ski in folklorni nastop pa se zaradi tehničnih ovir prestavi na prvo nedeljo v decembru.

Slovenska kulturna akcija priredi v nedeljo, 18. t. m. izlet na Markeževino. Vabljeni so člani in vsi prijatelji. Skupnega zbirališča ni, vendar opozarjamo, da je na kintu redna sv. maša ob 10.30. Najlažji prihod po železnici Sarmiento do postaje Merlo, od tam s kolektivom do La Lomita, Uriburu 2600. Gospe so naprošene za pecivo. Tisti, ki želijo skupno kosilo (asado), naj se prijavijo v upravi Oznanih v Slovenski hiši, tel. 69-9503 do 12. t. m. Pijača v zalogi.

Društvo slovenskih protikomunističnih borcev v Argentini vabi vse rojake in rojakinje, zlasti še našo mladino na predavanje: Naša borba proti komunizmu danes. Predaval bo član strokovnega načelstva g. Radivoj Rigler v nedeljo dne 18. novembra 1962 ob 10. dopoldne — po slovenski službi božji — v Slovenskem domu v San Martinu, Córdoba 129, San Martin.

Kinopredstava na prostem bo v nedeljo 18. novembra ob 20 na vrtu Slomškovega doma. Na sporedu bo predvajanje lepega barvnega filma o naporih, doživljajih in izrednih podvigih ene izmed ekspedicijskih, ki so naskokovale najvišje gorovje sveta — Himalajo. Filma, ki bo trajal nad poludruge ure bosta sledila še dva krajša zabavna filma. Vstop prost!

Letno gledališče Slomškov dom: V soboto, 24. novembra ob 20 vprizoritev slovenske drame Antona Leskoveca: DVA BREGOVA. Zagotovite si pravočasno vstopnice v predprodaji!

Sreča te čaka, um ti je dan — zato: v Slomškov dom na tombolni dan.

Dobitke za tombolo Slomškovega doma lahko oddate tudi na dan prireditve do 16 ure v Društveni sobi.

Izlet Družabne pravde na otok Hia-watha v Tigre bo v nedeljo, 2. decembra. Na otoku bo ob tej priložnosti sv. maša za vse izletnike.

Odbora SDO in SFZ se iskreno zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspehu 10. mladinskega dne. Hvala vam!

Pozor mladina! Mladinski izlet v Parque Pereyra bo letos v nedeljo, 9. decembra. Dekle! Fant! Rezerviraj si to nedeljo! To bo naš dan!

Pevsko-glašbeni nastop, ki ga pripravlja Slovenski dom v San Martinu, bo v nedeljo, 16. decembra ob 18 v dvorani kolegija „Presv. Srca“ v San Martinu (nasproti Slovenskega doma).

Na Slovenski pristavi v Moronu-Castelarju bomo imeli v nedeljo 30. decembra t. l. veselo družabno prireditev, na kar že sedaj opozarjamo vse prijatelje Slov. pristave. — Upravni odbor.

Vsako vsoto Vam varno hrani in dobro obrestuje

SLOVENSKA HRANILNICA
z. z. o. z.

Avda. San Martín 263,
1. nadstropje, desno
(pol kvadra od Slomškovega doma)

Ramos Mejía

Uradne ure: ob sobotah od 16—20
Dežurna služba od nedeljah od 9—11

Nedelja, 11. novembra 1962, po sv. maši v Slovenski hiši, se vrši občni zbor

ZEDINJENJE SLOVENJE

(Društvo Slovencev)

Udeležba je dolžnost za vse člane in članice.

Odbor

1952 — 1962

Ob priliki 10-letnice obstoja škofovega zavoda, se dobimo VSI bivši Adrogejeji na prijateljskem asadu v soboto, 17. novembra popoldne v zavodu

Pridejo: Huano — Mele — Miška — Kuža — Kefa — Molo — Špara — Kafra — Cerkovnik — Stara — Muskulito — Moskato — Čebula in drugi

Vse rojake vljudo vabimo na III. tombolo, ki jo v svojih lastnih prostorih prireja Slomškov dom v nedeljo, 11. novembra ob 15 uri

Dosedaj obsega seznam glavnih dobitkov

● Pohištvo za sprejemnico (po lastni ceni „MUEBLES EMONA“, Milharčič-Erjavec, San Justo

● Šivalni stroj — za polovično ceno SEME-BIDOVEC

● Kompletne postelje — dar tapetništva BABNIK STANE

● Knjižna omara — dar mizarkega podjetja VALENTIN PINTAR

● Ložilec — po lastni ceni KADIVEC IVAN

● Več moških in ženskih koles (4) — po lastni ceni SEME-BIDOVEC

● Jedilni pribor (120 kosov) dar N. N.

● Blago za deklško narodno nošo — dar N. N.

● Šest lepih aktovk — dar podjetja bratov KROSELJ, Castelar

● Blago za moško obleko — dar N. N.

● Nakaznica za nakup v vrednosti 1500 pesov — dar podjetja PAVLE NOVAK

● Lepa keramika — dar slovenskega keramičnega podjetja CACES, Mendoza

Po končani tomboli prilika za prijetno družabnost v domači družbi. Za vesele melodije bo poskrbel orkester „Triglav jazz“, za lačne želodce pa bodo poleg običajnih jedil na razpolago še ocvrti piške, čevapčiči itd. Pridite!

SLOV. DOM V SAN MARTINU

Z gosjo pečenko in štajerskim rizlingom boste postreženi na

martinovanju

ki bo v nedeljo, 18. novembra popoldne in zvečer v vseh prostorih Slovenskega doma v San Martinu.

Sodeloval bo znani in priljubljeni orkester MOULIN ROUGE

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2

Cangallo 1642

T. E. 35-8827

Buenos Aires

IZREDNA PRILOŽNOST

Po nizki in ugodni ceni prodam rabljeno spalnico.

Rauch 1301 — Morón

SEME-BIDOVEC
Av. DE MAYO 2416
RAMOS MEJIA

HLADILNIK COMODORO

Sprejemamo bone „Empréstito 9 de Julio“

VAŽNO INDUSTRIJSKO PODJETJE

ISCE

za osebje centralne administracije v bližini Pza. Primera Junta v Cap.

GOSPO ALI GOSPODIČNO

od 40 do 50 let. za pripravo in serviranje popoldanskega okrepčila (čaj, kava). Delovni urnik od 14. do 19. ure. Mesto stalno in dobra plača. Glede informacij klicati telefon 621-0703 od 10. do 12 ure.

V 90. letu svoje starosti je 19. oktobra umrl naš skrbni in dobri oče, ded, praded, tast itd., gospod

FRANK KRISTAN
občinski revizor v pokopu

Pokopali so ga 22. oktobra pri Sv. Križu v Ljubljani. Vzorno zvest Bogu, družini in narodu je vztrajno prenašal preskušnje življenja. Sedaj ga je Bog poklical. Naj mu da večno plačilo. Znanec ga priporočamo v molitev in spomin.

Zalujoci:

v Argentini; sin Mili z družino, hči Nuša, hči Lija dr. Savellijeva z družino in vnuk Marijan Kristan; v domovini; hči Mila por. Pirnat, sinovi Srečko, Franci, Rado in Vinko z družinami.

IVAN PREGELJ:

Otroci sonca

Prehodil je bil ves kraj, odmeril razdaljo med bregovi in nekako doumel položaj. Ni pa mu bilo popolnoma jasno, kako bi šlo s Koširjevim električnim projektom ob povodnjih, ki sežejo do šest metrov visoko. Videl je zapreke v skrajni tesnosti bregov nižje dol po reki. Ti bregovi zavirajo vodo, če naraste, da se jezi daleč po dolini navzgor. V svoje načrte zamišljeni geometer ni opazil Slavice, ki je prišla z vrta po lazu. Zleknil se je v travo in si zažgal cigareto. Previdno je stopila deklica možu za hrbet in mu zakrila z rokami oči in se popačila v basu.

„Kdo sem?“

„Sanskilot,“ se je nasmejla.

„Kako to,“ je pozabila deklica na svojo igro. Ni umela besede. On ji je iztolmačil, da je brezhlarica. Razgrela se je v vesel smeh:

„Dobro, da vem! Odslej bom imenovala vse moške samo še hlačarje.“

Nato je sedla k njemu in moral ji je zviti cigareto.

„Zakaj jih sami vijete?“ je vprašala.

„Tako,“ je odvrnil, „navajen sem.“

Prešla sta v veder pomenek. Očividno jo je imelo, da bi kaj izvedela. In on je pripovedoval iz svojih mladih

let o dijaških časih, ko je začel pušiti prvi tobak, šolskih prepovedih, o profesorjih, o maturi, o vseučiliških dneh in o svoji sedanji službi. Prav nič ni vedela, s čim se neki ukvarjajo zemljemerji. On je tolmačil in se smejal:

„Ampak, gospodična, ali niste še nikoli opazili v papirni sobi velike stenske karte? Tisto karto sem narisal Vašemu gospodu papanu jaz. Mapa, gospodična, mapa je moje življenje.“

„Oh,“ se je namrdnila, „to mora biti strašno dolgočasno delo.“

„Čemu?“ se je začudil.

„Morda ni,“ je menila. „Zato mislim, da ni, gospod geometer, ker ste vedno tako dobre volje.“

Geometer se je zasmejal:

„V tem sva si pač precej podobna. Ali si nisva?“

„Saj,“ je prikimala veselo. „In da povem po pravici: žalostnih ljudi ne maram. Še Helene ne! Veste, je kakor nuna, kar vsa trapist.“

„Trapist?“ se je nasmehnil geometer.

Deklica je začela gostoleti o svojem razmerju do sestre, o njeni resnosti, o njeni tihi osebnosti, o svojih malnih sporih z njo, o Heleninih intimnih navadah. Zda pa zdaj se je previdno

oglasil hudohec iz njenih besed, otroška hudomušnost, čudno naravno, prikrita in vendar razumljiva misel: Prav me razumi, če si tič. Ne govorim kar tako. Lej, vem, da ljubiš Heleno in da te tudi ona ljubi. Samo tega ne razumem, kaj tako skrivata, kaj se ogibata drug drugega, kakor se ne bi poznala. In to mi tudi ni kar tako, kaj je tisto, kar vaju muči; tako otročja pa tudi nisem več, da ne bi smela vedeti. Ali vama ne želim dobro? Helena je že taka, da od nje ne izvem nič; pa si ti vesel človek in mi boš povedal.

Zamišljeno se je smehljal geometer, ko je poslušal deklico. Toplo mu je prešinjalo vse oči. Dvakrat je čutil svojo moč v sebi, veselje svoje duše in veselje ob pesmi, ki je bila iz dekljkih besed. Stegnil je roko po njeni in vzklilnil:

„Moja sestra bi morali biti, gospodična, ali pa vsaj ptičica. V kletko mad svoje mape bi Vas zaprl in tam bi mi žvrgoleli ves ljubi dan.“

„Ptica nočem biti,“ je odvrnila, „in sestra ne morem biti. Ampak nekaj drugega sem lahko —“

Pogledala ga je nagajivo in se sladko in otroško zasmejala:

„Ali me hočete za posestrimo?“

„Slavček,“ je vzklilnil. „Pa takoj!“

Preden se je zavedela; jo je poljubila na vesele ustnice in na ročice. Pa prav mirno je rekel:

„Zdaj pa reci lepo: France, moj pobratim.“

„France, moj pobratim.“

„In od zdaj se tikava, Slavček.“

„Saj!“ je zažuborela vedra, kot vir iz cvetnih tal. Kakor da sta zmlada rastla skupaj, sta si bila zaupna.

Nista opazila mlinarja Janeta, ki je ležal na mlinski stehi pod grivo in ju gledal, kakor bi ju pil, in govoril, omočen od žganja, blodno ime:

„Mežnarčeva, Mežnarčeva!“

Nista vedela, kako se mu je skremžil obraz, ko je videl, da sta se poljubila, in kako se mu je hrbet vzhopil kakor divji zveri za sovražnega skok...

Vstala sta in odšla po lazu navzgor. Šele gori v vrtu se je domislil Poznik, da je pozabil na bregu svoje merilo, in se je vrnil. Ni mogel takoj najti. Ko je našel se je pripognil, da pobere, mu je nenadoma leglo dvoje močnih rok ob telo, ga vzdignilo in hitelo z njim navzdol proti vodi. Takrat je geometer nagonsko zaslutil nevarnost, potegnil sapo vase, dotipal se tal, razklenil roke in se otresel nepoznanega sovražnika. Ozrl se je in videl mlinarja — ki je odletel v travo. Pijanec je buljil vanj s strupeno sovražnimi očmi.

„Kuš, bebec!“ je vzklilnil Poznik. „Si morda res že tako nekoga sunil v vodo? Pa bi rad vedel, kako bi drugi udaril? Kar se poskusi!“

Kakor potuhnjen pes se je zavlekel mlinar z grive v svoj malin.

„Kje denar dobi, da toliko pile?“ se je vprašal Poznik. Nekakšna groza ga je stresla, pomislil je na svoj browning v uradni sobi med mapami. Ko je bil v sobi, ga je izvelkel, ga ogledal in zopet spravil. Potem je začel delati načrt za delo prihodnjih dni.

„Bo,“ je vzklilnil in govoril sam s seboj:

„Jutri na Trato, s Trate v Cvetje, v Lom. Od Loma do vrha Cretja je pol-druge ura in pol ure navzdol po drči. Botre Katre, Bog ji zdravja daj, že dolgo nisem obiskal. Prav. Imam ves dan prostega časa. Spodobi se, da skočim zopet enkrat na Polico.“

Začel se je odpravljati k Zofiji. Sklenil je, da ponese botri nekaj botiljk vina; in konjaka, pa ogrsko salamo, ki ji gre tako v slast.

Vesel je spešil k Zofiji. Bil je sam s seboj vesel, da je zdravo lačen in jezen.

Pred gostilnico je postal, se spomnil mlinarja in se nasmehnil:

„Hudiča, da je res. Vsakega drugega bi bil vrgel pod breg, preden bi se bil zavedel. Mene pa ni!“

Povečeral je, se zamudil do polnoči v družbi, legel ob eni spat in krenil ob šestih zjutraj za delom v rovte in hribe.

(Dalje prihodnjič)